

Deltagare sökes till forskningsstudie - Föräldraskap när mödrar har lindrig IF eller ADHD

Bästa kollega!

Vi genomför en forskningsstudie om mödrar med lindrig intellektuell funktionsnedsättning (IF) och/eller ADHD och deras barn, gällande olika aspekter av föräldraskap, barns utveckling, och påverkansfaktorer. Vår förhoppning är att studien ska bidra med ökad kunskap om hur olika instanser i samhället kan ge dessa familjer bästa möjliga stöd. Dessa familjer utgör ofta en osynlig grupp i samhället, vilket avspeglas i ett knapphändigt kunskapsunderlag och svårigheter att ge effektivt stöd.

Studien bedrivs vid Psykologiska institutionen med forskningsmedel från Vetenskapsrådet (VR) och Forskningsrådet för hälsa, arbete och välfärd (FORTE). SUF Kunskapscentrum och FUB har haft viktiga roller som rådgivare, och projektet har godkänts av etikprövningsnämnden. Region Stockholms enhet för forskning, utveckling och utbildning inom området Habilitering och Hälsa (FoUU) har också granskat studien och godkänt att regionens habiliteringscentrum deltar i studien.

Vilka deltagare söker vi?

Vi är intresserade av att komma i kontakt med alla mödrar med lindrig IF eller ADHD, som kan tänkas vilja delta i studien. Vårdnadsförhållanden och barns ålder påverkar dock om mödrarna kan delta i hela studien eller i delar av den. Mer konkret söker vi:

- Mödrar med lindrig IF/ADHD, oavsett vårdnadsförhållanden och barns ålder, för deltagande i *delar av studien*.
- Mödrar med lindrig IF/ADHD och max 9 månader gamla barn för deltagande i *hela studien*.

Deltagande i delar av studien

Deltagande i delar av studien är möjligt oavsett vårdnadsförhållanden och barns ålder, och innebär att mödrarna träffar oss enskilt vid ett tillfälle, på en plats modern själv väljer (se punkt 1 under "Hur studien går till" nedan). För deltagande i delar av studien gäller följande:

1. Mödrarnas diagnoser ska ha fastställts genom psykologutredning. Om det är oklart hurvida en mamma är diagnosticerad med lindrig IF, så kan detta ofta identifieras genom att hon har gått i särskola och/eller tillhör personkrets 1 enligt LSS.
2. Mödrarna bör tala tillräckligt god svenska för deltagande i intervjuer utan tolk.

Deltagande i hela studien

För deltagande i hela studien krävs att mödrarna uppfyller kriterierna 1-2 ovan, samt att:

3. Mödrarna har hemmaboende barn (minst halva tiden) i åldern 0 – 9 månader, som inte har diagnosticerats med födda sårbarheter såsom IF eller hydrocephalis.
4. Mödrarna kan ta sig till oss för möten på Stockholms universitet vid några tillfällen.

Ersättning till deltagarna

Ersättning för resor och ev. övernattnings ges till deltagarna liksom ev. medföljande person, och vi hjälper gärna till med planering av resor. Mödrarna får 400 kronor i ersättning för varje tillfälle.

Hur studien går till

Deltagande i delar av studien utgörs endast av punkt 1 nedan, och barnets ålder spelar då ingen roll. Deltagande i hela studien innebär fem träffar (punkt 1-5 nedan), från att barnen är ca 9 månader till att de är 36 månader. Mödrarna tillfrågas om deltagande inför varje tillfälle och kan alltid avbryta.

- 1) Vi gör ett ”hembesök”, om mödrarna känner sig bekväma med det. Annars stämmer vi träff på en neutral plats eller träffas hos oss. Vid detta möte gör vi en intervju med mödrarna om familjens situation (boende, arbete, hälsa). Mödrarna kommer också intervjuas om relationen till sina egna föräldrar under uppväxten. Mötet beräknas ta ca tre timmar och görs av Mårten Hammarlund eller Tommie Forslund. Vid deltagande i hela studien sker detta möte ca en månad före punkt 2.
- 2) När barnen är ca 10 månader får mödrarna och barnen besöka oss på Psykologiska institutionen. Vid detta besök kommer vi observera mödrarna och barnen när de leker tillsammans i olika situationer, med fokus på hur mödrarna förhåller sig till barnens signaler. Delar av besöket video- och/eller ljudinspelas och beräknas ta två till tre timmar.
- 3) När barnen är ca 12 månader får mödrarna och barnen besöka oss igen. Vi kommer då observera dem i en kort separations- och återföreningssituation, vilken fokuserar på barnens förmåga att använda mödrarna för tröst och utforskande. Mödrarna kommer också få besvara ett frågeformulär i intervjuform, om hur de upplever sitt barns beteende i olika situationer, med fokus på barnens biologiskt grundade egenskaper.
- 4) När barnen är ca 24 månader får mödrarna och barnen besöka oss igen. Vi kommer då observera dem när de samspelar i olika situationer, med fokus på mödrarnas förmåga att hjälpa barnen att lösa olika lekfulla uppgifter, så som att lägga pussel och bygga torn/former med klossar.
- 5) När barnen är ca 36 månader får barnen och mödrarna besöka oss en sista gång. Barnen kommer då att få göra olika lekbetonade kognitiva uppgifter, med fokus på att stoppa impulser och hålla saker i minnet. Mödrarna kommer också få besvara ett frågeformulär i intervjuform om hur de upplever att barnen fungerar hemma och i andra miljöer, till exempel med kamrater. Om mödrarna ger tillåtelse kommer vi också be barnens förskollärare att besvara ett liknande formulär.

Deltagarna i studien och de som hjälper till med att rekrytera jämförelsegruppen kommer att informeras om slutresultatet av undersökningen.

Vad vill vi ha hjälp med?

Vi behöver din hjälp att komma i kontakt med mödrar som kan tänkas ingå i denna studie. Det är en ovärderlig hjälp för oss i rekryteringsarbetet att gå via dig som arbetar med mödrarna i fråga. Mer specifikt behöver vi din hjälp med att berätta för mödrarna om studien, och fråga dem om de är intresserade, samt om vi får kontakta dem för att berätta mer om studien.

Om du känner till någon mamma som skulle kunna vara lämplig att delta i undersökningen så är du välkommen att kontakta Mårten Hammarlund eller Tommie Forslund så ger vi dig mer information.

Forskningsetik

I utarbetandet av studien har vi lagt särskild vikt vid att kunna särskilja olika faktorer som kan påverka mödrarna i deras föräldraroll (ekonomi, socialt stöd, funktionsnedsättningen, mm). Detta har vi gjort i syfte att kunna urskilja vad som kan vara försvårande respektive stöttande omständigheter, och därigenom få en så mångfacetterad bild av föräldraskapet som möjligt. Vi inkluderar såväl mödrar med lindrig IF (IQ lägre än 70) och ADHD för att få så bra spridning som möjligt vad gäller IQ och adaptivt fungerande.

Deltagandet i studien är givetvis frivilligt. Deltagarnas namn och andra personuppgifter ersätts med deltagarnummer så att all information som samlas in är oidentifierad. I enlighet med dataskyddslagen (GDPR) kommer inga personer utanför projektgruppen att ha tillgång till deltagarnas personuppgifter. Uppgifterna som samlas in används endast för forskning på gruppnivå (så att ingen deltagare ska kunna identifieras) och lämnas inte ut till någon myndighet. Deltagarna har när som helst rätt att avbryta sitt deltagande, vilket de kommer informeras om både inför och under sitt deltagande. Vi kommer också berätta att det finns möjlighet att genomföra endast delar av studien, om det är något man inte vill delta i. I förberedelserna inför projektet har vi samarbetat med FUB (Föreningen för Utvecklingsstörda Barn, Ungdomar och Vuxna) och Kunskapscentret Samverkan Utveckling Föräldraskap (SUF), för att få deras råd om bl.a. hur informationen till deltagarna bör se ut. Projektet har också granskats och godkänts av etikprövningsnämnden. Det är viktigt för oss i både upplägg och genomförande av studien hela tiden ha deltagarnas bästa i fokus.

Forskningsgruppen har mångårig erfarenhet av alla metoder vi använder och har därtill tidigare genomfört ett stort tidigare forskningsprojekt kring denna familjepopulation. Vårt samlade intryck från föregående studie var att mödrarna verkligen uppskattade att medverka.

Ersättning till deltagare

Mödrarna som deltar i studien får utöver reseersättning en ersättning motsvarande 400 kronor i presentkort vid varje tillfälle (exkl. skatt). Barnen kommer också att få en liten leksak vid varje tillfälle.

Tack till er professionella

Vi anordnar kostnadsfria föreläsningss dagar på Psykologiska Institutionen, till vilka ni bjuds in. En första föreläsningssdag med prof. Mats Granlund, ledande forskare inom IF, ägde rum den 3 mars 2020. Det är vår förhoppning att vi genom dessa arrangemang kan ge er något tillbaka för er hjälp med rekrytering. Observera att ni är varmt välkomna på dessa även om ni inte har lyckats vara oss behjälpliga i rekryteringsarbetet. Nästa konferensdag planeras till hösten 2020 eller våren 2021!

Informationsblad till mödrarna för ev. kontakt

Bifogat finns ett lättläst informationsblad till de potentiella deltagarna, om vad medverkan i studien innebär. Detta får du gärna kopiera och lämna till de mödrar som kan tänkas vilja delta. Vår erfarenhet är att mödrarnas beslut underlättas av att få träffa oss och få information om studien i en miljö där de känner sig trygga. Vi bokar därför gärna en träff med mödrarna på en plats de själva väljer för att ge ytterligare information. Om mödrarna bor långt bort berättar vi gärna om studien per telefon.

Vad händer nu?

Känner du redan nu en mamma som du tror vill delta är du välkommen att höra av dig till oss! Eftersom vi kommer i kontakt med endast en bråkdel av de mammor som kan vara aktuella för vår studie, är du som rekryterare och förmedlare oerhört viktig för oss. Vi är mycket tacksamma för all hjälp vi kan få med rekryteringen!

Stort tack på förhand från oss som arbetar i projektet!

Med vänlig hälsning,

Tommie Forslund
Post Doktor, psykolog
Stockholms Universitet
Psykologiska Institutionen
08 – 16 39 58

tommie.forslund@psychology.su.se

Mårten Hammarlund
Doktorand, leg. psykolog, psykoterapeut
Stockholms Universitet
Psykologiska Institutionen
072 – 147 44 95

marten.hammarlund@psychology.su.se

Pehr Granqvist
Professor
Stockholms Universitet
Psykologiska Institutionen
08 – 16 36 81

pehr.granqvist@psycholog.su.se